

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-05>

УДК 347.471

Г. В. ЗУБЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного і муніципального права
юридичного факультету

e-mail: zubenkoa@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2709-4348>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, Україна, 61022

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ЩОДО УЧАСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

АНОТАЦІЯ: *Вступ.* Статтю присвячено дослідженню правового регулювання участі громадських об'єднань у прийнятті суспільно важливих рішень на місцевому рівні. Акцентовано увагу на проблематиці нормативно-правового регулювання цього питання в Україні в аспекті євроінтеграції. Мета дослідження полягає у тому, щоб розкрити особливості та з'ясувати проблемні питання законодавчого закріплення участі громадських об'єднань у процесі прийняття рішень на місцевому рівні. Для вирішення поставлених мети та завдань використано такі методи наукового дослідження, як логіко-семантичний, системно-структурний, формально-юридичний, порівняльно-правовий та ін.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Розглянуто міжнародні норми і стандарти залучення громадськості до процесів прийняття рішень загальнодержавного та місцевого характеру. Проаналізовані міжнародні договори та акти, якими встановлено та розкрито вищезазначені стандарти. Акцентовано увагу на нормах законодавства України, якими закріплено як загальні засади, так і окремі форми участі громадських об'єднань у прийнятті суспільно важливих рішень на місцевому рівні.

Висновки. Наголошено на наявності низки невирішених проблем щодо нормативно-правового регулювання форм участі громадських об'єднань та інших інституцій громадянського суспільства у вирішенні питань місцевого значення, які мають бути вирішені шляхом внесення змін до чинного законодавства та прийняття нових законів України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *громадські об'єднання, громадянське суспільство, інституції громадянського суспільства, законодавство України, міжнародні норми та стандарти участі громадян.*

Як цитувати: Зубенко Г. В. Європейські стандарти та законодавство України щодо участі громадських об'єднань у прийнятті рішень на місцевому рівні *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право»*. 2022. Вип. 33. С. 52-59. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-05>

In cites: Zubenko H. V. European standards and legislation of Ukraine on participation of public associations in local decision-making *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series «Law»*, (33), P. 52-59. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-05> (in Ukrainian)

Вступ. Участь громадських об'єднань у процесі прийняття суспільно важливих рішень є суттєвою складовою сталого розвитку сучасного громадянського суспільства та правової, демократичної, соціальної держави. Практика держав-членів Європейського Союзу свідчить, що сучасна демократична держава не може існувати без розвинутого громадянського суспільства, яке через свої інститути активно впливає на вироблення

владними інституціями політики на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, контролює діяльність спрямовану на її реалізацію. Органи публічної влади, залучають громадськість до розробки та реалізації суспільно важливих рішень і таким чином поглиблюють процес політичної демократизації суспільства, прискорюють становлення соціальної, правової держави.

Актуальність. Актуальність обраної теми дослідження обумовлена тією обставиною, що приведення вітчизняного законодавства щодо регулювання участі громадян через створені ними інституції у процесі прийняття суспільно важливих рішень на місцевому рівні до європейських стандартів має стати додатковим фактором якнайшвидшого євроінтеграційного процесу України.

Стан наукового дослідження теми. В вітчизняній юридичній літературі тематиці участі інституцій громадянського суспільства в прийнятті рішень загальнодержавного та місцевого характеру приділялась достатня увага. Зокрема, цього питання торкалися в своїх працях В. Пилаєва, розглядаючи досвід ЄС щодо правового закріплення участі громадян у процесі прийняття політичних рішень на місцевому рівні, Н. Ротан, аналізуючи форми політичної участі громадян України у прийнятті владних рішень, О. Телешун, досліджуючи різноманітні аспекти взаємодії держави і суспільства в процесах публічної політики та інші. Проте деякі аспекти цього питання недостатньо розглянуті, а отже потребують більш детального аналізу.

Мета. Мета дослідження полягає у тому, щоб розкрити особливості правового регулювання участі громадських об'єднань у процесі прийняття суспільно важливих рішень на місцевому рівні в ЄС та з'ясувати проблемні питання законодавчого регулювання цього питання в Україні. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання, як: розглянути європейські стандарти щодо залучення громадян та їх об'єднань до прийняття рішень на місцевому рівні; з'ясувати особливості законодавчого регулювання цього питання в Україні; на підставі проведеного аналізу внести пропозиції щодо змін законодавства України.

Основні результати дослідження. У контексті розгляду інституційної складової громадянського суспільства та форм й способів її взаємодії з державою, варто зазначити, що як в самому Європейському Союзі, так і в державах-членах ЄС накопичено значний досвід з цього питання. Держава заохочує діяльність інституцій громадянського суспільства, натомість отримує його самоорганізацію. У країнах із розвиненим громадянським суспільством його різноманітні

інституції, відображаючи спектр політичних, правових, культурних, господарчих, етнічних, релігійних та інших інтересів, створюють розвинені мережі із широким охопленням громадян та дорученням їх до вирішення різноманітних суспільних питань.

На думку деяких вітчизняних та зарубіжних вчених, взаємодія між владою та громадянським суспільством може відбуватися у межах чотирьох моделей: «Перша передбачає використання владою традиційної стратегії взаємодії з громадянами згори-вниз, яка ґрунтується на наданні останнім мінімуму інформації про перебіг процесу ухвалення політичних рішень та повністю заперечує їхню суб'єктність у процесі формування політичного порядку денного. Друга модель – взаємодія, обмежена згори, – є стратегією обмеженого діалогу, коли влада погоджується приймати пропозиції від громадян, проте не реагує на них. Третя модель передбачає, що діалог є відкритим для дискусії між владою та громадянами, проте остаточний вибір пріоритетів залишається за владою... Четверта модель, яка відповідає принципам функціонування демократії участі, формується на основі спільного володіння інформацією, тому пересічні громадяни є рівними поряд з владою суб'єктами політичного процесу, а їхні пропозиції мають таку ж вагу, як і пропозиції влади» [1]. Важливою ознакою розвиненого громадянського суспільства є існування усіх чотирьох, а особливо – четвертої моделі.

Також важливою ознакою сталості громадянського суспільства є функціонування таких інституцій громадянського суспільства, як громадські об'єднання, через які громадяни та суспільні групи забезпечують самоорганізацію, представництво, здійснення і захист прав та різноманітних суспільних інтересів.

Залучення громадських об'єднань до процесу прийняття політичних рішень передбачає, перш за все, розробку нормативно-правової бази, спроможної забезпечити необхідний рівень правової регламентації цих питань. При розробці відповідної законодавчої бази на національному рівні держави-учасниці Європейського Союзу перш за все спираються на міжнародні норми та стандарти участі громадян викладені в міжнародних договорах та актах, прийнятих в рамках Європейського Союзу. Розглянемо їх більш докладно.

Перш за все міжнародним договором, який забезпечує гарантії, пов'язані з участю громадян та інституцій громадянського суспільства у вирішенні політичних питань, слід згадати Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (ст. ст. 10 та 11). Також до таких міжнародних договорів слід віднести Хартію основних прав Європейського Союзу (ст. 12), Європейську хартію місцевого самоврядування (п. 3 ст. 3), Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування та ін. Зокрема, відповідно до ст. 1 Протоколу: «Держави-Сторони в рамках своєї юрисдикції повинні забезпечувати кожному право участі у справах місцевого органу влади. Право участі у справах місцевого органу влади означає право вживати рішучих заходів для визначення або впливу на здійснення повноважень та обов'язків місцевого органу влади. Законодавство повинно передбачати засоби, що сприяють здійсненню цього права. Не здійснюючи несправедливої дискримінації будь-якої особи чи групи, законодавство може передбачати окремі заходи для різних обставин або категорій осіб» [2].

Крім того, Додатковим протоколом до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади передбачено, що заходи зі здійснення такого права повинні включати:

- надання місцевим органам влади повноважень надавати право участі, викладене в Протоколі, сприяти його здійсненню;

- забезпечення створення:

- а) процедур залучення людей, які можуть уключати консультативні процеси, місцеві референдуми й звернення та, у випадках, коли на території органу місцевого самоврядування є багато жителів та (або) коли орган місцевого самоврядування охоплює великий географічний регіон, заходи із залучення людей на рівні, найближчому до них;

- б) процедур доступу згідно з конституційним порядком та міжнародно-правовими зобов'язаннями Сторони до офіційних документів, які є в розпорядженні місцевих органів влади;

- в) заходів для задоволення потреб категорій осіб, які натрапляють на конкретні перешкоди в участі, а також, д) механізмів і процедур розгляду скарг і пропозицій стосовно

функціонування місцевих органів влади й місцевих комунальних служб та реагування на такі скарги й пропозиції;

- сприяння використанню інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку та здійснення права участі, викладеного в Протоколі.

Важливе місце серед актів, прийнятих в рамках ЄС та спрямованих на регулювання участі громадськості у процесах прийняття рішень місцевого значення посідають Рекомендація Rec(2001)19 Комітету Міністрів державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті та Рекомендація CM/Rec(2018)4 Комітету міністрів державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті.

Рекомендація Rec(2001)19 Комітету Міністрів радить урядам держав-членів ЄС провадити політику, яка б сприяла участі громадськості у місцевому публічному житті та містить заходи зі сприяння та підсилення участі громадян у місцевому публічному житті. Одним з основних принципів політики демократичної участі на місцевому рівні Рекомендацією визначено принцип визнання й піднесення значення громадських об'єднань як важливих партнерів, а також як рушійної сили в розвитку, підтримці й практичному впровадженні демократичної участі [3].

Рекомендацією CM/Rec(2018)4 Комітету міністрів державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті, в свою чергу серед основних принципів місцевої політики демократичної участі встановлено обов'язок держав-членів ЄС визнавати і посилювати роль асоціацій і груп громадян як ключових партнерів у розвитку та підтримці культури участі та як рушійної сили при практичному застосуванні демократичної участі. Серед конкретних кроків, спрямованих на заохочення участі громадських об'єднань в процесі прийняття рішень на місцевому рівні та в управлінні місцевими справами, Рекомендацією передбачено обов'язок визнавати волонтерські настрої, що існують у багатьох місцевих громадах, і сприяти цим настроям, наприклад, завдяки системі грантів чи іншим формам підтримки й заохочення неприбуткових, добровільних і громадських організацій, груп громадської активності, тощо або завдяки укладанню договорів чи угод між цими організаціями й органами місцевого

самоврядування, в яких йтиметься про відповіді права, функції та сподівання цих сторін у процесі їхньої взаємодії [4]. Також це обов'язок заохочувати молодіжні об'єднання й, зокрема, сприяти розвитку гнучких форм і структур громадського залучення, наприклад, молодіжних центрів, повністю використовуючи можливість молоді самостійно створювати та втілювати проекти.

Також слід згадати Керівні принципи БДПЛ ОБСЄ та Венеціанської комісії щодо свободи об'єднань від 2015 року. Цим міжнародним документом закріплюється право на свободу об'єднання; керівні принципи законодавства щодо статусу громадських об'єднань (порядку створення та добровільності членства в них, особливостей легалізації, характеру членства, припинення діяльності, заборони та розпуску, тощо). Крім того, вищезазначені Керівні принципи наголошують на важливості участі об'єднань у процесах прийняття рішень на всіх рівнях: місцевому, національному, регіональному та міжнародному: «З метою сприяння цій участі варто створювати механізми, що дадуть об'єднанням можливість вступати в діалог з владою на різних рівнях, а владі – проводити консультації з об'єднаннями» [5].

Крім того, серед міжнародних норм та стандартів участі громадських об'єднань у процесах прийняття політичних рішень слід зазначити Рекомендацію CM/Rec(2007)14 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам (Щодо створення та діяльності неурядових організацій) та Кодекс кращих практик щодо участі громадськості у процесі прийняття політичних рішень. Зокрема, розділ VII Рекомендації CM/Rec(2007)14 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам (Щодо створення та діяльності неурядових організацій) передбачає обов'язки держав-учасниць ЄС щодо забезпечення участі неурядових організацій в прийнятті рішень: «Державні та квазі-державні механізми всіх рівнів повинні забезпечувати ефективну участь НУО без дискримінації в діалозі та консультаціях з завдань та рішень у сфері державної політики. Таку участь має забезпечувати свободу вираження різноманітних думок людей щодо функціонування суспільства. Така участь і кооперація має полегшувати забезпечення відповідного розкриття офіційної інформації

чи доступу до цієї інформації. З НУО повинні проводитися консультації під час підготовки проектів первинного та вторинного законодавства, яке впливає на їх статус, фінансування чи сфери діяльності» [5].

Кодекс кращих практик щодо участі громадськості у процесі прийняття політичних рішень закріплює перелік таких практик з залученням неурядових організацій. Він не має обов'язкового характеру, але пропонує всім учасникам демократичних процесів керівні принципи, що випливають з конкретного практичного досвіду діалогу та співпраці між неурядовими організаціями та органами державної влади, а також рекомендації, інструменти і механізми активної участі неурядових організацій у процесі прийняття рішень, базуючись на реальному досвіді держав-членів Європейського Союзу.

Окрім вищезазначених джерел також необхідно зазначити:

- Конвенцію про доступ до офіційних документів, яка визначає мінімальні стандарти щодо права на доступ до відповідної інформації, що перебуває у розпорядженні органів публічної влади, особливо для осіб, що діють в інтересах громадськості;

- Рекомендацію CM/Rec (2009) 2 Комітету Міністрів державам-членам щодо оцінки, аудиту та моніторингу політики залучення та місцевого та регіонального рівнях, яка містить інструменти самооцінки участі громадян на місцевому рівні;

- Рекомендацію CM/Rec (2004) 13 Комітету Міністрів державам-членам щодо участі молоді в місцевому та регіональному житті та Переглянуту Європейську хартію щодо участі молоді в місцевому та регіональному житті, які зокрема, передбачають підтримку створення та функціонування молодіжних організацій місцевими та регіональними органами влади;

- Рекомендацію CM/Rec (2009) 2 Комітету Міністрів державам-членам про електронну демократію, яка передбачає конкретні вказівки щодо впровадження та розвитку електронної демократії, як засобу участі громадян, в тому числі на регіональному та місцевому рівні та ін.

Залучення громадських об'єднань до процесів прийняття суспільно важливих рішень регулюється також розгалуженою системою нормативно-правових актів держав-членів Європейського Союзу. Правила та

положення, що стосуються участі цих інституцій громадянського суспільства в політичних процесах, містяться в різних правових актах. В деяких країнах вони закріплюються в законах та підзаконних нормативно-правових актах. В інших – в документах не обов'язкового (рекомендаційного) характеру (кодекси, стандарти тощо).

Перш за все, це законодавство, яким закріплюється статус громадських об'єднань. Наприклад, Закони Польської Республіки «Про громадські об'єднання», «Про волонтерство та суспільну користь», Закон Французької Республіки «Про угоди про створення об'єднання», Закон Фінляндії «Про об'єднання», Закон Республіки Хорватія «Про об'єднання», Закон Естонської Республіки «Про некомерційні об'єднання» та ін.

Також у багатьох державах-членах ЄС для визначення ініціатив, прав, обов'язків та процедур щодо співпраці органів публічної влади та громадськими об'єднаннями розроблені рамкові угоди. Ці документи закладають чітку основу для партнерства і тим самим сприяють постійному діалогу та взаєморозумінню між ними. Прикладами таких документів є двосторонні угоди з парламентом або урядом, стратегічні документи для співробітництва та офіційні програми співробітництва. Наприклад, в Австрії Радою міністрів прийнято «Стандарти участі громадян» (2008 р.), які спрямовані на досягнення максимальної ефективності участі громадськості за допомогою застосування стандартів на усіх рівнях управління. В Естонії прийнято Кодекс належної практики залучення громадськості для державних установ, мета якого гармонізація практики публічних консультацій та впровадження єдиних стандартів залучення інституцій громадянського суспільства до процесу прийняття рішень. Цей Кодекс на має обов'язкової сили, але державним органам, як правило, рекомендується його дотримуватися. В Боснії і Герцеговині, потенційній країні-кандидаті на вступ до ЄС, Міністерством юстиції прийнято Кодекс, який містить положення щодо реалізації правил консультацій з інституціями громадянського суспільства при підготовці нормативно-правових актів міністерства. Щодо вітчизняного нормативно-правового регу-

лювання участі громадських об'єднань у процесі прийняття політичних рішень на загальнодержавному та місцевому рівнях, перш за все слід назвати Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», Закон України «Про громадські об'єднання» та Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», які визначають загальні аспекти такої участі.

Зокрема, Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» встановлюються основні засади внутрішньої політики у сфері формування інститутів громадянського суспільства, серед яких: посилення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування і громадських об'єднань, запровадження громадського контролю за діяльністю влади; забезпечення незалежної діяльності громадських об'єднань, посилення їх впливу на прийняття суспільно важливих рішень; проведення регулярних консультацій з громадськістю з важливих питань життя суспільства і держави тощо [5].

Законом України «Про громадські об'єднання» закріплюються засади взаємодії громадських об'єднань з органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування. Зокрема, ч. 3 ст. 22 вищезазначеного закону встановлюється, що органи місцевого самоврядування можуть залучати громадські об'єднання до вирішення питань місцевого значення, зокрема, шляхом проведення консультацій з громадськими об'єднаннями стосовно важливих питань суспільного життя, розроблення відповідних проектів нормативно-правових актів, утворення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів при органах місцевого самоврядування, в роботі яких беруть участь представники громадських об'єднань [6]. Крім того, проведення в порядку, визначеному законодавством, консультацій з громадськими об'єднаннями щодо проектів нормативно-правових актів, які стосуються правового статусу громадських об'єднань, їх фінансування та діяльності, є обов'язковим.

У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачаються деякі форми взаємодії органів місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства при вирішенні питань місцевого

значення: громадські обговорення (громадські слухання, збори громадян), місцеві ініціативи тощо. Також ч. 12 ст. 47 вищезазначеного закону встановлюється, що постійні комісії місцевих рад для вивчення питань, розробки проектів рішень ради може створювати підготовчі комісії і робочі групи з залученням представників громадськості, вчених і спеціалістів [7].

Крім того, окремі форми участі громадських об'єднань у процесі прийняття суспільно важливих рішень закріплено й іншими законами України: Законом України «Про соціальні послуги», Законом України «Про доступ до публічної інформації», Законом України «Про звернення громадян», Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» та ін.

Серед підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання питання участі громадських об'єднань у вирішенні місцевих питань слід назвати Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, затверджену Указом Президента України від 27 вересня 2021 року № 487/2021, спрямовану на визначення комплексу взаємопов'язаних стратегічних завдань діяльності держави у сфері сприяння розвитку громадянського суспільства до 2026 року та Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, спрямовану на реалізацію та координацію державної регіональної політики у різних сферах суспільного життя.

Слід наголосити, що розвиток громадянського суспільства тісно пов'язаний з можливістю громадян як безпосередньо, так і через різноманітні інституції громадянського суспільства впливати на прийняття рішень як на загальнодержавному, так і на місцевому рівні. І хоча законодавством України передбачені різноманітні форми участі громадських об'єднань у вирішенні таких питань (запит на отримання публічної інформації, консультації з громадськістю, громадська експертиза, участь у роботі

консультативно-дорадчих органів, виконання спільних проектів тощо), проте далеко не всіма такими механізмами можуть результативно скористатися суб'єкти, наділені відповідними правами.

Це пов'язане з тим, що законодавство України містить чимало прогалин, частково не відповідає стандартам, визначеним у міжнародних документах та у зв'язку з цим потребує змін. Органами державної влади, органами місцевого самоврядування не забезпечено створення необхідних правових та організаційних умов для використання тих механізмів громадської участі, що гарантовані міжнародними стандартами, які ми розглянули вище. До того ж створюються нові механізми участі громадських об'єднань у вирішенні суспільно важливих питань, які також потребують належного нормативно-правового врегулювання на національному рівні. Як результат – така участь не має системного характеру.

Висновки. У зв'язку з вищезазначеним, вважаємо за доцільне продовжити розпочаті позитивні зміни щодо належного нормативно-правового регулювання участі громадських об'єднань та інших інституцій громадянського суспільства у прийнятті рішень на місцевому рівні з метою його наближення до відповідних стандартів ЄС. А саме, вважаємо за необхідно доповнити Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» ст. 18², якою передбачити засади відносин органів місцевого самоврядування з інституціями громадянського суспільства. Також потребує прийняття низка нормативно-правових актів, якими передбачатимуться окремі форми залучення громадських об'єднань та інших інституцій громадянського суспільства до прийняття суспільно важливих рішень місцевого значення. Серед таких актів на нашу думку має бути закон, який визначає принципові вимоги процесу громадських обговорень та закон яким закріплюється загальні засади проведення громадської експертизи діяльності органів місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ротар Н. Ю. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду : монографія. Чернівці : Рута, 2007. 472 с.
2. Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади: від 16 листопада 2009 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_946#n2 (дата звернення: 08.06.2022).
3. Рекомендація Rec(2001)19 Комітету міністрів Ради Європи про участь громадян у місцевому публічному житті : від 6 грудня 2001 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_739#Text (дата звернення : 08.06.22).
4. Рекомендація CM/Rec(2018)4 Комітету міністрів державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті : від 21 березня 2018 р. URL : <https://rm.coe.int/recommendation-cmrec-2018-4-participation-of-citizens-ukr/168097ed39> (дата звернення : 08.06.22).
5. Joint Guidelines on Freedom of Association : dated 1 January 2015. URL: <https://www.osce.org/odihr/132371> (date of the application : 09.06.2022).
6. Рекомендація CM/Rec(2007)14 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам (Щодо створення та діяльності неурядових організацій) : від 10 жовтня 2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_937#Text (дата звернення : 09.06.2022).
7. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення : 11.06.2022).
8. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення : 11.06.2022).
9. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> дата звернення : 11.06.2022).

Стаття надійшла до редакції 22.04.2022

Стаття рекомендована до друку 12.05.2022

H. V. ZUBENKO,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Constitutional and Municipal Law Department
Faculty of Law

e-mail: zubenkoa@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2709-4348>

V. N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine

EUROPEAN STANDARDS AND LEGISLATION OF UKRAINE ON PARTICIPATION OF PUBLIC ASSOCIATIONS IN LOCAL DECISION-MAKING

ANNOTATION: *Introduction.* The article is devoted to the study of the legal regulation of the participation of public associations in making socially important decisions at the local level. Emphasis is placed on the issues of legal regulation of this issue in Ukraine in the aspect of European integration. The purpose of the study is to reveal the features and clarify the problematic issues of legislative consolidation of the participation of public associations in the decision-making process at the local level. Such methods of scientific research as logical-semantic, system-structural, formal-legal, comparative-legal, etc. were used to solve the set goals and tasks.

Summary of the main research results. International norms and standards of public involvement in decision-making processes of national and local character are considered. Some international agreements and acts that set and disclose the above standards are analyzed. Emphasis is placed on the norms of the legislation of Ukraine, which enshrine both general principles and certain forms of participation of public associations in making socially important decisions at the local level.

Conclusions. It is emphasized that there are a number of unresolved issues regarding the legal regulation of forms of participation of public associations and other civil society institutions in addressing issues of local importance, which should be resolved by amending current legislation and adopting new laws of Ukraine.

KEY WORDS: *public associations, civil society, civil society institutions, Ukrainian legislation, international norms and standards of citizen participation.*

REFERENCES

1. Rotar N. J. Politychna uchast hromadian Ukrainy u systemnykh transformatsiiakh perekhidnoho periodu : monohrafiia. Chernivtsi : Ruta, 2007. 472 s. (In Ukrainian)
2. Dodatkovyi protokol do Yevropeiskoi khartii mistsevoho samovriaduvannia pro pravo uchasti u spravakh mistsevoho orhanu vlady: vid 16 lystopada 2009 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_946#n2 (data zvernennia: 08.06.2022). (In Ukrainian)
3. Rekomendatsiia Rec(2001)19 Komitetu ministriv Rady Yevropy pro uchast hromadian u mistsevomu publichnomu zhytti : vid 6 hrudnia 2001 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_739#Text (data zvernennia : 08.06.22). (In Ukrainian)
4. Rekomendatsiia CM/Rec(2018)4 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam shchodo uchasti hromadian u mistsevomu publichnomu zhytti : vid 21 bereznia 2018 r. URL : <https://rm.coe.int/recommendation-cmrec-2018-4-participation-of-citizens-ukr/168097ed39> (data zvernennia : 08.06.22). (In Ukrainian)
5. Joint Guidelines on Freedom of Association : dated 1 January 2015. URL : <https://www.osce.org/odihr/132371> (date of the application : 09.06.2022).
6. Rekomendatsiia CM/Rec(2007)14 Komitetu ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam (Shchodo stvorennia ta diialnosti neuriadovykh orhanizatsii) : vid 10 zhovtnia 2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_937#Text (data zvernennia : 09.06.2022). (In Ukrainian)
7. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky : Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2010 r. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (data zvernennia : 11.06.2022). (In Ukrainian)
8. Pro hromadski obiednannia : Zakon Ukrainy vid 22 bereznia 2012 r. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (data zvernennia : 11.06.2022). (In Ukrainian)
9. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 r. № 280/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> data zvernennia : 11.06.2022).(In Ukrainian).

The article was received by the editors 22.04.2022

The article is recommended for printing 12.05.2022